Eduskunta
Puolustusvaliokunta

HE 91/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin kumoamisesta

PÄÄLLYSTÖLIITTO RY:N LAUSUNTO HE 91/2024 HALLITUKSEN ESITYKSEEN EDUSKUNNALLE

Päällystöliitto ry pitää tätä hallituksen esitystä laiksi puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin kumoamisesta erittäin tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Eroamisi'istä on nyt jo tyhjentävästi säännelty lain 47 §:ssä, joten voimaantulo- ja siirtymäsäännökseksi tarkoitetulla 50 §:n 4 momentille ei ole enää tarvetta. Se olisikin tullut kumota jo siinä vaiheessa, kun puolustusvoimista annetun lain 47 § uudistettiin.

Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 47 §, jossa säädetään eroamisi'istä sekä oikeudesta jatkaa palvelua eroamisiän jälkeen, on nykyisessä muodossaan tullut voimaan 1.tammikuuta 2018 (25.8.2017/573). Aiemmin sotilaiden eroamisikään koskevat säännökset eivät olleet tämän puolustusvoimista annetun lain ns. alkuperäisversiossa, vaan eroamisiät oli määrätty asetuksen tasolla. Lakisäännöstä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 30/2017 vp) on tuotu selvästi esiin, että lakiuudistuksen tarkoitus oli korottaa kaikkien puolustusvoimissa palvelevien eroamisikiä samaan tapaan, kuin vuoden 2017 yleisessä eläkeuudistuksessa.

Puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin mukaan puolustusvoimien virassa 31 päivänä joulukuuta 2007 palvelleen eroamisikään sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain voimaantullessa eroamisikä ammattisotilaiden sotilasvirassa oli 55 vuotta.

Olemme Päällystöliitosta jo aiemmin peräänkuuluttaneet Pääesikuntaan sitä, että tämä nyt kumottavaksi esitetty 50 §:n 4 momentti on pahasti ristiriidassa lain 47 §:n tarkoituksen kanssa, ja se tämä olisi tullut huomioida jo lainsäätämisvaiheessa. Viimeaikainen soveltamiskäytäntö on osoittanut, että 50 §:n 4 momentti estää

tosiasiallisesti lain 47 §:ssä säädettyjen eroamisikien noudattamisen kyseiset edellytykset täyttäviin henkilöihin. Päällystöliitto ry:n tiedossa on ollut myös eräs yksittäistapaus, jossa Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta tulkitsi puolustusvoimista annettua lakia juuri tällä tavalla, kuten nyt tässä lakiesityksessä oli tuotu esiin.

Mikäli kumottavaksi esitetty 50 §:n 4 momentti säilytettäisiin edelleen laissa, ja tätä lakikohtaa luettaisiin kirjaimellisesti, niin useiden tuhansien puolustusvoimien ammattisotilaiden eroamisikä jäisi korottumatta 47 §:ssä säädetyn mukaisesti. Puolustusvoimissa työskentelisikin tällä hetkellä huomattava määrä vuonna 2007 voimassa olleen eroamisiän saavuttaneita, tai lähiaikoina saavuttavia, ammattisotilaita. Tätä ei ole tietenkään huomioitu henkilösuunnittelussa, joka nyt on pohjautunut lain 47 §:ssä säädettyihin eroamisikiin, ja aiheuttaisi puolustusvoimiin ennennäkemättömän ja täysin suunnittelemattoman kaaderivajeen.

On myös huomionarvoista, että mikäli ammattisotilaiden pakollinen eroamisikä tulkittaisiin nyt vuoden 2007 mukaisesti alhaisemmaksi, johtaisi se siihen, että merkittävällä osalla henkilöstöstä ei olisi oikeutta eläkkeeseen hänen virkasuhteensa päättyessä eroamisiässä. Sotilaseläke voitaisiin myöntää heille vasta sitten, kun heistä kukin on saavuttanut julkisten alojen eläkelain 102 §:n nojalla sotilaan alimman vanhuuseläkeiän. Yksittäisen ammattisotilaan kannalta tämä tilanne olisi aivan kestämätön.

Jyrki Lukkarinen
Puheenjohtaja

Marko Jalkanen
Pääluottamusmies